

**ONTWERP VAN DECREET TOT OPRICHTING EN REGELING VAN DE
CENTRA INTRAFAMILIAAL GEWELD**

Met dit decreet worden de centra intrafamiliaal geweld opgericht, worden de doelstellingen en opdrachten van de centra vastgelegd, wordt het casuoverleg binnen de centra geregeld en wordt een regeling inzake de verwerking van persoonsgegevens binnen de centra opgenomen.

MEMORIE VAN TOELICHTING**I. ALGEMENE TOELICHTING****A. Situering**

Dit ontwerp van decreet vloeit voort uit:

- het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, punt 3.2.6 van het luik Justitie, 'Coördinatie van het Strafrechtelijk en Veiligheidsbeleid binnen de Vlaamse bevoegdheden (p. 98): "*De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie en Handhaving neemt verder het voortouw in de uitbouw van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en de ontwikkeling van Family Justice Centers als netwerkorganisatie. We erkennen hierin uitdrukkelijk de rol die lokale overheden opnemen.*"

- de beleidsnota 2019-2024 'Justitie en Handhaving', punt 5.3.4.1 OD 1. Versterking van de samenwerking van de justitiehuisen en het VCET met justitie, politie, hulpverlening en lokale besturen (p. 25): "*Ook neem ik verder het voortouw in de verdere uitrol van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en kindermishandeling en de ontwikkeling van Family Justice Centers als netwerkorganisatie en expertisecentrum. Ik erken hierin uitdrukkelijk de rol die lokale overheden opnemen. Ik onderzoek hoe de verschillende samenwerkingen nog versterkt kunnen worden. Bovendien kan ketenaanpak in verschillende andere thematieken zoals de aanpak van tienerpooiers, eengerelateerd geweld en stalking (en dus ook het aan de 112-app gekoppelde stalkingalarm) een meerwaarde bieden. Daarom zal ik onderzoeken in welke mate deze thematieken mee kunnen genomen worden in de werking van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en kindermishandeling en de Family Justice Centers.*"

- de beleidsnota 2019-2024 'Welzijn, volksgezondheid en gezin', OD 1.4.1, p. 67: "*We gaan een samenwerkingsverband met de minister van Justitie en Handhaving aan om de lokale besturen en betrokken jeugdhulppartners te ondersteunen in de verdere uitbouw van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en de ontwikkeling van Family Justice Centers als netwerkorganisatie. We evalueren bestaande initiatieven ter zake en bouwen hierop verder.*"

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Intrafamiliaal geweld (IFG) vormt één van de grootste uitdagingen in onze samenleving. Om welke specifieke vorm het ook gaat, het is een ernstig, hardnekkig en sterk onder-gerapporteerd probleem dat heel wat dodelijke en andere slachtoffers maakt. Het geweld komt voor in alle maatschappelijke milieus en binnen alle culturen, en speelt zich af binnen diverse vormen van relaties, gezinnen en families. Daarnaast kent het in veel gevallen een complexe en gevaarlijke dynamiek, met een herhalend en escalerend karakter en een veelheid aan problemen die de voedingsbodem kunnen vormen. Het geweld is vaak verweven met allerlei problemen en risico's, en vindt plaats in een context waarin mensen afhankelijk zijn van elkaar en waarin de verhoudingen van dag tot dag kunnen wisselen. De rechtstreeks betrokkenen van het geweld blijven – anders dan bij andere geweldsvormen – dus vaak ook deel uitmaken van elkaars leefomgeving. Daardoor is het meestal niet het eerste, maar ook niet het laatste feit. Jammer genoeg blijft het geweld vaak jarenlang in stand. De psychische, fysieke en maatschappelijke kost van intrafamiliaal geweld is dan ook enorm.

De ongeveer 25.000 processen-verbaal die de politie jaarlijks opstelt in Vlaanderen, zijn maar het topje van de ijsberg, want slechts in een fractie van de gevallen volgt er een aangifte. Meestal speelt er een combinatie van factoren om het geweld niet te melden bij politie of andere diensten, blijkt onder meer uit onderzoek van de UCLL (VERDONCK et al., 2022): schaamte, allerlei vormen van afhankelijkheid of gewoon niet weten waar hulp te zoeken. Maar de belangrijkste reden is angst: voor de pleger, voor het politionele en justitiële systeem, voor de gevolgen van het zoeken van hulp of voor de reacties van anderen. Zo kan het geweld jarenlang in stand blijven. Achter onze Vlaamse voordeuren gaat dan ook veel verborgen leed schuil.

Het is cruciaal om werk te maken van een nog sterkere aanpak om intrafamiliaal geweld duurzaam te stoppen, de schade te beperken, aan herstel te werken en de overdracht van generatie op generatie te doorbreken. Echter, eenvoudige oplossingen hiertoe zijn er meestal niet. Er is een volhardende, integrale aanpak nodig om gezinnen uit de vicieuze cirkel van geweld te halen. Een effectieve aanpak die vraagt om intersectorale samenwerking waardoor de expertise, middelen en mogelijkheden van afzonderlijke individuele diensten, beleidsdomeinen en beleidsniveaus overstegen worden. Het komt erop neer dat je samen doet wat er

nodig is voor het hele gezin, maatwerk levert, zo kort als mogelijk en zo lang als nodig. De meerwaarde is in de eerste plaats niet efficiëntie – al streven we die wel na – maar effectiviteit. Het gaat niet om meer of beter van hetzelfde, maar om een wezenlijk andere oplossing.

Ongeveer een decennium geleden is de ketenaanpak intrafamiliaal geweld in Vlaanderen van start gegaan met proeftuinen in de provincies Antwerpen en Limburg. De ketenaanpak staat voor een totaalbenadering waarbij partners – politie, parket, justitiehuis, centrum algemeen welzijnswerk (CAW), openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (OCMW), Opgroeien, Vertrouwenscentrum Kindermishandeling, centrum geestelijke gezondheidszorg (CGG), ... – need-to-know-informatie delen, gezamenlijk risico's inschatten, expertise bundelen, een plan van aanpak maken, interventies grondig op elkaar afstemmen en voor de nodige regie en opvolging zorgen. Een casusregisseur neemt de coördinatie op, stemt af met de betrokken diensten en cliënten, en waakt over de uitvoering van het plan van aanpak. Een ketenaanpak zorgt dus voor overzicht en vermijdt dat diensten naast elkaar werken. Het kan gaan om trajecten van enkele maanden tot meerdere jaren. En ook al gaat het nooit om eenvoudige, makkelijk op te lossen situaties, toch boeken we met deze gezamenlijke aanpak successen in gezinnen waar iedereen, inclusief zichzelf, het al had opgegeven.

De Vlaamse Overheid heeft in 2017 de doelstelling geformuleerd om in heel Vlaanderen een ketenaanpak te realiseren voor de meest complexe situaties van intrafamiliaal geweld. Elke Vlaamse provincie kent intussen één of meerdere ketenaanpakken intrafamiliaal geweld. Binnen de provincie Antwerpen zijn er drie: CO3 Antwerpen (2012), Korte Keten Mechelen (2013) en Ketenaanpak Turnhout (2015). De Limburgse intrafamiliaal geweld keten (LINK) is in 2013 van start gegaan. Vlaams-Brabant kent twee ketenaanpakken, in Leuven (2016) en Halle-Vilvoorde (2018), en ook Oost- en West-Vlaanderen zijn in respectievelijk 2017 en 2018 opgestart. Sinds 2021 dekt de ketenaanpak heel Vlaanderen, vertaald naar de regionale realiteit en mogelijkheden.

In de regio's Antwerpen, Limburg, Mechelen en Kempen werd die ketenaanpak in de ruimere werking van een Family Justice Center (FJC) opgenomen. Een FJC bestaat uit een multidisciplinair team van professionals, met 'liaisons' van de verschillende kernpartners, dat structureel en permanent samenwerkt, onder één dak, om gecoördineerde diensten te bieden aan slachtoffers van intrafamiliaal geweld en hun gezinnen. De vier Vlaamse FJC's hebben de ketenaanpak als grootste gemene deler, maar beschikken daarnaast elk over een bijkomende

werking die afgestemd is op de regionale context en mogelijkheden, en onder meer bestaat uit lotgenotengroepen, het geven van weerbaarheidstrainingen, een kindwerking, ... De werking vertrekt vanuit de noden van de slachtoffers en hun gezinnen, zorgt voor afstemming en faciliteert de toegang tot de nodige hulp.

Gezien de goede resultaten uit de bestaande FJC's, werd de roep vanuit het werkveld steeds groter om ook dergelijke werkingen in de rest van Vlaanderen te hebben. Om uniformiteit te kunnen garanderen in het basisaanbod van de FJC's werd er in opdracht van Zuhair Demir, de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, in 2021-2022 een grootschalig onderzoek uitgevoerd naar intersectorale, multidisciplinaire centra intrafamiliaal geweld (verder: IFG-centra). Tijdens dit onderzoek werd er samen met alle relevante stakeholders aan een model voor Vlaamse IFG-centra gebouwd, onder meer geïnspireerd door de opgedane ervaringen binnen de ketenaanpak en FJC-praktijk. Het fundament van deze IFG-centra is een duurzame, integrale en intersectorale aanpak van intrafamiliaal geweld. Een aanpak die vraagt om draagvlak, eigenaarschap en inzet vanuit alle betrokken partners. Het IFG-centrum is dan ook een samenwerkingsverband, een regionale netwerkorganisatie die zo'n gezamenlijke aanpak stimuleert, coördineert en ondersteunt.

Om dat waar te maken, bundelt en verbindt een IFG-centrum de ervaring, expertise en interventies van verschillende organisaties en diensten rond IFG. Het is daarbij niet de bedoeling om bestaande werkingen te vervangen, maar om een én-én-verhaal te schrijven dat versterkend, verbindend en verbredend werkt ten opzichte van het bestaande reguliere aanbod. Die aanpak, zo veel mogelijk onder één dak, creëert een extra niveau van vertrouwen tussen de partners en integraliteit en afstemming van aanbod. Door de handen in elkaar te slaan, wordt er dus verder gebouwd aan een gezamenlijke aanpak die zorgt voor veiligheid en hulpverlenend maatwerk voor alle betrokkenen. Integraal en intersectoraal samenwerken rond intrafamiliaal geweld is de enige optie voor de toekomst en de sleutel tot succes. Dit zal dan ook de fundamentele basis vormen voor de werking van de IFG-centra en de rode draad zijn doorheen de werking ervan.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

In het ontwerp van decreet worden de IFG-centra opgericht. De doelstellingen en de opdrachten van de centra worden hierin bepaald. Verder wordt het casuoverleg binnen de IFG-centra geregeld en voorziet het ontwerp van decreet in een regeling

inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de werking van de IFG-centra.

Impactanalyse

Impact op kinderen en jongeren - JoKER

Het ontwerp van decreet heeft als algemene doelstelling om een duurzame, gecoördineerde en doeltreffende aanpak van intrafamiliaal geweld te bewerkstelligen aan de hand van de oprichting van IFG-centra. De cliëntsystemen die opgevolgd worden door een IFG-centrum, bestaan vaak deels uit kinderen en jongeren. De IFG-centra hebben ten aanzien van deze kinderen en jongeren als doelstelling om het geweld binnen hun gezin duurzaam te stoppen, de schade te beperken, aan herstel te werken en de overdracht van generatie op generatie te doorbreken. Met dit ontwerp van decreet wordt beoogd om kinderen en jongeren te beschermen en hen opnieuw een veilige omgeving te kunnen bieden. Het kan hierbij gaan om ongeboren baby's, baby's, peuters, kleuters, kinderen, tieners en zelfs meerderjarige jongeren die de gevolgen van intrafamiliaal geweld ervaren binnen hun gezin.

De toepassing van het ontwerp van decreet en de oprichting van de IFG-centra hebben een positieve impact op de kinderrechten. Dit ontwerp van decreet vertrekt vanuit verschillende kinderrechten en basisbeginselen, vermeld in het kinderrechtenverdrag: het belang van het kind, het recht op leven, overleven en ontwikkeling van het kind, het recht om beschermd te worden tegen mishandeling en verwaarlozing en tegen inbreuk op de integriteit. Intrafamiliaal geweld kan immers op korte én lange termijn zware gevolgen hebben voor kinderen en jongeren, en dit op het gebied van hechting, fysieke, sociale, cognitieve en emotionele ontwikkeling, etc.. Ongeacht of dat ze zelf rechtstreeks betrokken zijn bij geweldsincidenten of blootgesteld worden aan het geweld, de impact is even ernstig (Adriaenssens, 2007). Chronische stress verandert de waarneming, het lichaam en de vorming van netwerken in de hersenen van een jong kind structureel. Het baanbrekende onderzoek van Vincent Felitti, de zogeheten ACE-studie - ACE staat voor Adverse Childhood Experiences - toont overduidelijk het verband tussen traumatische jeugdervaringen en de grotere kans op risicogedrag en chronische ziekten op latere leeftijd. Ook het aspect van intergenerationele overdracht is overvloedig aangetoond (Felitti et al., 1998). Dit ontwerp van decreet en de aanpak van intrafamiliaal geweld vertrekt dus vanuit het belang van het kind en streeft een versterking van de hogervermelde kinderrechten na.

Doordat cliëntsystemen, waaronder kinderen en jongeren, worden opgevolgd door een IFG-centrum, kunnen persoonsgegevens van deze kinderen en jongeren gedeeld worden op een casusoverleg binnen een IFG-centrum. De vraag rijst of de impact op het recht op privacy niet te zwaar is, ermee rekening houdende dat het kinderen en jongeren betreft.

Deze impact valt te verantwoorden omwille van bovenstaande argumenten met betrekking tot de gevolgen van intrafamiliaal geweld voor kinderen en jongeren. Aangezien het casusoverleg binnen een IFG-centrum georganiseerd wordt om de fysieke en psychische integriteit van betrokkenen te beschermen, zal de uitwisseling van persoonsgegevens zelfs een positieve impact hebben op het kind of de jongere. De positieve impact weegt ontegensprekelijk zwaarder door dan de negatieve impact op het recht op privacy.

Bovendien moet worden benadrukt dat minder ingrijpende opties onverminderd blijven bestaan. Wanneer het moeilijk gaat met een kind of jongere, zal er allereerst verwezen worden naar de reguliere jeugdhulpverlening. Wanneer men verontrust is over een kind of jongeren, blijven de gangbare paden van anoniem consult tot en met een aanmelding bij een gemandateerde voorziening van kracht. Wanneer er goedlopende trajecten zijn binnen, al dan niet vrijwillige, jeugdhulpverlening, kunnen deze onverwijld verder blijven lopen. Overleg tussen (jeugd)welzijnspartners is en blijft mogelijk. Casusoverleg binnen een IFG-centrum komt niet in de plaats van deze en andere bestaande mogelijkheden en praktijken waarbij samenwerking nagestreefd wordt. Het inschakelen van casusoverleg gebeurt slechts in ernstige en complexe dossiers, op basis van een voorafgaande risico-inschatting. Enkel dossiers die voldoen aan de decretaal bepaalde criteria, doorlopen het intersectorale traject binnen een IFG-centrum. In die dossiers wordt het als noodzakelijk beschouwd om met partners intensiever informatie te delen.

Zonder dit ontwerp van decreet zouden er geen IFG-centra over heel Vlaanderen worden opgericht en zou de aanpak van intrafamiliaal geweld beperkter zijn. Er zou geen structurele en doorgedreven multidisciplinaire samenwerking mogelijk zijn. Ouders zouden niet begeleid worden door een IFG-centrum en het intrafamiliaal geweld zou in veel gevallen blijven voortduren. De kinderen en jongeren zouden de effecten van de aanpak van IFG niet ervaren en zouden meer traumatische gebeurtenissen ervaren. Een groter aantal kinderen en jongeren zou terecht komen in de reguliere jeugdhulpverlening, waarbij de gevolgen van IFG, maar niet het IFG zelf, zou worden aangepakt. De intergenerationele overdracht zou niet in dezelfde mate worden beperkt als bij de aanpak via een IFG-centrum.

Deze nuloptie zou dus overduidelijk een negatievere impact hebben op kinderen en jongeren.

Het uitbouwen van IFG-centra is een en-en-verhaal, ter bescherming van de kinderen en jongeren in onze maatschappij. Andere pistes, zoals sterker inzetten op de reguliere hulpverlening, het toepassen van de kindreflex, etc., gebeuren ook.

Voor de opmaak van dit decreet en voor de vormgeving van de IFG-centra werd het kindperspectief in scope gebracht in het kader van het onderzoek naar een model van een Vlaams intersectoraal, multidisciplinair en rechtstreeks toegankelijk IFG-centrum. Om het kindperspectief in het onderzoek voldoende kracht bij te zetten werden recente onderzoeksprojecten in Vlaanderen geïnventariseerd en bevindingen uit andere lopende onderzoeksprojecten rond de stem van kinderen en jongeren meegenomen. Zeven professionals (CLB, Kindreflex, VECK, CKG, Keki, CAW, vzw Awel) werden bevraagd via online-interviews over hun ervaringen inzake het aanbod voor kinderen. Daarnaast werd getracht via stakeholders (FJC's, ketenaanpak, VK) de noden van kinderen en jongeren, en ouders in een IFG hulpverleningstraject te achterhalen. Op die wijze werden enkele kinderen en ouders rechtstreeks bevraagd.

Het ontwerp van decreet voorziet in een rapportage vanuit de IFG-centra naar het Agentschap Justitie en Handhaving. Het Agentschap rapporteert vervolgens aan de volledige Vlaamse Regering en in het bijzonder aan de minister bevoegd voor Welzijn. Op basis daarvan wordt de werking van de IFG-centra geëvalueerd en bijgestuurd. Bij de evaluatie van het decreet zullen ook kinderen en jongeren worden bevraagd. Bovendien voorziet het ontwerp van decreet in de mogelijkheid voor de IFG-centra om beleidsadviezen te verstrekken aan het agentschap. De IFG-centra en de aanpak van IFG zijn dus een evolutief gegeven, waarbij de noden van de kinderen en jongeren en de cliëntsystemen in het algemeen voorop worden geplaatst.

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

De mogelijkheid tot het uitwisselen van persoonsgegevens op een casuoverleg binnen een IFG-centrum kan beschouwd worden als een maatregel die een impact heeft op het recht op privéleven. Deze maatregel streeft echter een legitiem doel na, met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de betrokken personen, en meer bepaald de aanpak van intrafamiliaal geweld. Deze doelstelling wordt uitvoering besproken in de algemene toelichting.

Uit ervaringen met multidisciplinaire samenwerking in het kader van de reeds bestaande Family Justice Centers en de ketenaanpak intrafamiliaal geweld, blijkt dat de maatregel ook geschikt is om dat doel te bereiken (Roevens & Aertsen, 2013). Zoals reeds aangehaald in de algemene toelichting, zijn organisaties, door het bundelen van krachten van de verschillende organisaties, parket, justitie en lokale besturen, niet meer gelimiteerd door hun eigen werkwijze en expertise, maar kunnen er meer en efficiënter resultaten bereikt worden dan wanneer er afzonderlijk, los van mekaar, zou gehandeld worden (Scholten, 2019).

De nadelen staan duidelijk in verhouding tot het nagestreefde doel. Doordat een geheimhoudingsplicht geldt met betrekking tot de uitgewisselde informatie, wordt de vertrouwelijkheid van de gedeelde persoonsgegevens gewaarborgd. De reikwijdte van de geheimhoudingsplicht wordt verder toegelicht in de artikelsgewijze bespreking.

Doordat de krachten van verschillende partners gebundeld worden door middel van een meer doorgedreven vorm van samenwerking die toelaat om in te spelen op de specifieke noden en behoeften van de betrokken personen, is een ruimere gegevensuitwisseling noodzakelijk. Deze gegevensuitwisseling wordt uitdrukkelijk geregeld in het ontwerp van decreet. Aangezien het ontwerp van decreet een mogelijke impact heeft op het recht op privéleven, en meer bepaald op de privacy van de justitiabelen, zal het ontwerp van decreet aan de Vlaamse Toezichtcommissie voor verwerking van persoonsgegevens en de Gegevensbeschermingsautoriteit ter advies worden voorgelegd.

Er is in het ontwerp van decreet geen sprake van een verschillende behandeling van vergelijkbare situaties, of van een gelijke behandeling van wezenlijk verschillende situaties. Er is bijgevolg geen schending van het gelijkheidsbeginsel.

Budgettaire impact

Er zal een nieuw dossierbeheerssysteem voor de IFG-centra worden ontwikkeld. De middelen hiervoor zijn reeds voorzien binnen de begroting.

Er zullen ook middelen worden voorzien om in elk IFG-centrum een kinderpsycholoog in te zetten. Jaarlijks zal daarvoor €560.000 euro worden voorzien. Dit bedrag is reeds voorzien in de begroting.

De Vlaamse Regering onderschrijft het belang van voldoende hulpverleningsaanbod in het kader van onder andere de IFG-centra. In dat kader wordt de impact van de uitrol van de IFG-centra op het hulpverleningsaanbod continu gemonitord.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

Aan de lokale besturen zal er gevraagd worden om intrafamiliaal geweld als beleidsprioriteit te behandelen en mee trekker te zijn bij de uitbouw van de IFG-centra. Daarnaast zal er, conform de afspraken die gemaakt zijn met de nu reeds betrokken lokale besturen, gevraagd worden om personeelsmiddelen vrij te maken in het kader van intersectoraal casusoverleg, alsook om met gezinnen uit hun gemeente(n) aan de slag te gaan. Dit laatste is complementair aan het aanbod dat de Vlaamse Overheid, Agentschap Justitie en Handhaving voorziet in de IFG-centra. Er zal eveneens gevraagd worden om lokale antennes te voorzien, die minimaal bestaan uit gesprekslokalen en bureelruimten, zodat casusregisseurs van daaruit kunnen werken. Mogelijks zijn er ook andere soorten lokalen nodig, maar dit is afhankelijk van het laagdrempelig aanbod waarvoor er lokaal gekozen wordt.

Het ontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact op Brussel. Er wordt geen afwijkende regeling opgenomen voor Brussel. Het decreet is, binnen het kader van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap, bijgevolg van toepassing in Brussel.

Het ontwerp van decreet heeft geen bestuurlijke impact op provinciale besturen.

Implementatie

Het ontwerp van decreet voorziet in een normale inwerkingtreding. Het decreet zal op de tiende dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad in werking treden.

C. Totstandkomingsprocedure

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet betreft in haar geheel een gemeenschapsaangelegenheid.

In artikel 10 en 11 van het ontwerp van decreet wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek uitgebreid. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden, vermeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. In de artikelsgewijze bespreking van de betreffende artikelen wordt verantwoord dat de

ontworpen bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap, dat de betrokken aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en dat de weerslag van de ontworpen bepaling op die aangelegenheid slechts marginaal is.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Artikel 2 bevat een aantal relevante definities.

In punt 4° wordt voor de definiëring van 'casuoverleg' uitdrukkelijk naar artikel 458ter Sw. verwezen. Indien in het decreet dus over casuoverleg wordt gesproken, is het van belang om dit steeds in het kader van artikel 458ter Sw. te begrijpen. Meer toelichting omtrent het casuoverleg wordt bij de betreffende artikelen zelf gegeven.

In punt 5° wordt er met 'cliëntsysteem' elke groep van personen bedoeld die samenleven of samengeleefd hebben en tussen wie een duurzame en affectieve band bestaat of bestaan heeft. Het begrip 'samenleven' betekent niet dat de betrokkenen doorlopend op hetzelfde adres moeten verblijven of verbleven hebben. Het omvat ook de situatie waarbij personen een affectieve en duurzame relatie hebben en elkaar af en toe in hetzelfde huis of op een andere afgesproken plaats ontmoeten. Het betreft niet alleen (ex-)partners, maar ook andere bloedverwanten in nederdalende, opgaande of zijlijn.

In punt 9° wordt 'kernpartner' gedefinieerd. Een organisatie zal worden gekwalificeerd als een kernpartner indien deze minimaal het engagement opneemt om op structurele wijze deel te nemen aan casuoverleg binnen een IFG-centrum. Dit betreft het minimale engagement. Sommige kernpartners engageren zich bijvoorbeeld bijkomend tot het ter beschikking stellen van personeel. Deze engagementen zullen in de verschillende regio's een weerslag krijgen in een overeenkomst, waarin duidelijk bepaald wordt waartoe welke kernpartner zich verbindt. Gelet op de vele kernpartners in sommige regio's, zal er gewerkt worden met een kaderovereenkomst waarin de krijtlijnen van het IFG-centrum wordt vastgelegd, met daarbij aansluitend individuele engagementsverklaringen, waarin per kernpartner wordt vastgelegd waartoe deze zich verbindt.

Kernpartners, maar ook organisaties die bv. ad hoc kunnen deelnemen aan een casuoverleg (conform artikel 9 van het decreet) kunnen zowel publieke als private organisaties zijn.

Artikel 3

Artikel 3 omschrijft wat een IFG-centrum precies is. Een IFG-centrum betreft steeds een samenwerking van verschillende organisaties, waardoor het aangeduid wordt als een netwerkorganisatie. Het is werkelijk een samenwerkingsverband van verschillende individuele organisaties. Daarbij worden een minimaal aantal organisaties aangeduid als partner binnen dat samenwerkingsverband. Die organisaties zijn er dus toe gehouden om medewerking te verlenen aan de werking van de IFG-centra. In de praktijk zullen er uiteraard nog andere partners, zoals de CGG's en organisaties erkend door het VAPH, betrokken kunnen zijn bij de werking van een IFG-centrum, maar de betrokkenheid van deze partners wordt niet strikt vereist om te kunnen spreken van een IFG-centrum.

In de praktijk zullen het parket en de lokale politie ook steeds betrokken zijn bij een IFG-centrum. Hun medewerking en de informatie die zij aanleveren zijn van groot belang voor een efficiënte en effectieve werking van een IFG-centrum. Daarom vermeldt het decreet uitdrukkelijk dat de IFG-centra een nauwe samenwerking met hen dienen na te streven. Ze worden daarnaast in artikel 9 ook vermeld als mogelijke deelnemer aan het casusoverleg.

Daarnaast betreft het een 'regionale' netwerkorganisatie. Dit houdt in dat elk IFG-centrum een bepaald werkingsgebied heeft. Zo zal er minimum 1 IFG-centrum per gerechtelijk arrondissement opgericht worden. Er zal in elk gerechtelijk arrondissement minimaal gestart worden met één of meer pilootregio's, waarna men via een gefaseerde uitbouw zal toewerken naar een gebiedsdekkende werking voor het hele werkingsgebied van het IFG-centrum. Totdat dit het geval is, zal de ketenaanpak IFG onverwijld blijven verder bestaan voor aanmeldingen van cliëntsystemen uit dat werkingsgebied die voldoen aan de aanmeldcriteria van de ketenaanpak.

Het werkingsgebied van de IFG-centra wordt afgestemd op de werkingsgebieden van de politiezones en de gerechtelijke arrondissementen op basis waarvan het openbaar ministerie en de justitiehuisen werken. Naargelang de noden kunnen de locaties van de IFG-centra en hun werkingsgebieden – binnen de grenzen van het gerechtelijke arrondissement – worden bepaald en in de toekomst eventueel aangepast.

Daarnaast is het ook mogelijk dat de IFG-centra met antennes werken. Dat zijn geen afzonderlijke IFG-centra, maar wel posten, ontmoetingsruimtes, op een andere locatie, om de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor cliëntsystemen te faciliteren. Hun aantal en inplanting kunnen variëren afhankelijk van de lokale behoeften en mogelijkheden.

Het doel van de IFG-centra bestaat erin intrafamiliaal geweld op een duurzame, gecoördineerde en doeltreffende wijze aan te pakken door een optimale intersectorale samenwerking vanuit de betrokken diensten.

Vanuit een meer gecoördineerde, afgestemde en integrale aanpak kan (toekomstig) geweld in gezinnen efficiënter aangepakt worden en mogelijks voorkomen worden. Snel zicht krijgen op de situatie van cliëntsystemen en informatie delen tussen betrokken organisaties van verschillende sectoren wordt cruciaal geacht. De veiligheid van alle betrokkenen staat centraal en er wordt een afgestemd en gecoördineerd traject uitgetekend dat streeft naar het verkleinen van de risicofactoren en het vergroten van de beschermende factoren. Dit alles met maximale betrokkenheid van de cliënten en vertrekkende vanuit de vragen van de cliënten. Het subsidiariteitsprincipe zal hierbij telkens gehanteerd worden en wordt ingevuld via een proactief aanbod. Aan de (inter)sectorale overlegtafels en tijdens de trajecten met de cliëntsystemen zal altijd oog zijn voor de minst ingrijpende vorm die ingezet kan worden om veiligheid te installeren, systemisch en afgestemd te werken en het welzijn van het cliëntstelsel te vergroten. Er zal eveneens geprobeerd worden om via een laagdrempelig lokaal aanbod in te spelen op lokale mogelijkheden, noden en hiaten om zo de voor ogen gehouden doelgroep beter en vlotter te bereiken, te ondersteunen en toe te leiden naar de hulp- en dienstverlening waar zij nood aan hebben.

Maar ook zullen de centra een ontmoetingsplaats zijn voor professionals en organisaties. Zowel op operationeel niveau, als op strategisch en beleidsmatig niveau. De IFG-centra zorgen ervoor dat professionals en organisaties elkaar en elkaars (on)mogelijkheden beter leren kennen, alsook dat ze een gemeenschappelijke visie en taal ontwikkelen. Er zal gezocht worden naar mogelijkheden binnen en tussen organisaties om de verbinding te maken en de samenwerking te optimaliseren. Daarnaast vervullen de IFG-centra eveneens een belangrijke rol op het gebied van deskundigheidsbevordering, van zowel individuele professionals als organisaties, en fungeren ze als experts rond het thema van intrafamiliaal geweld.

Artikel 4

De IFG-centra zullen hun doelstellingen behalen door in te zetten op een intersectorale samenwerking tussen hulp- en dienstverlening, politie en justitie, waarbij er via een gecoördineerde en aanklappende aanpak op maat van het cliëntstelsel én met het cliëntstelsel gezocht wordt naar oplossingen. De focus zal hierbij liggen op cliëntsystemen die instromen vanwege risiconiveau, complexiteit, benodigde expertise en de nood aan intersectorale samenwerking. Daarnaast zullen de centra ook inzetten op consult om de expertise rond intrafamiliaal geweld bij professionals te vergroten. Voor de consultfunctie van de IFG-centra wordt afgestemd met de bestaande consultfuncties. De consultfunctie van de IFG-centra zal onder meer gefocust zijn op consult omtrent de

samenwerking tussen politie, justitie en hulpverlening. Samen met de betrokken diensten wordt voorts bekeken hoe de toeleiding van deze gezinnen tot de nodige (vervolg)hulpverlening makkelijker gemaakt kan worden. Ook wordt er de ruimte gegeven om in samenspraak met lokale kernpartners op maat van de regio en diens noden een aanvullend aanbod te voorzien, dat een antwoord biedt op bestaande hiaten. Hierbij zal rekening worden gehouden met de taken en de werking van de bestaande hulpverleningsorganisaties.

Naast deze operationele werking, vervullen de IFG-centra ook een belangrijke rol op beleidsmatig en strategisch vlak. Ze brengen de relevante actoren bij elkaar en zoeken samen hoe ze hun werkingen m.b.t. intrafamiliaal geweld zo kwaliteitsvol en efficiënt mogelijk op elkaar kunnen afstemmen. Ze delen dezelfde visie en zoeken naar de synergie in de samenwerking.

Het ontwerp van decreet bepaalt op algemene wijze de opdrachten van de IFG-centra. Daarom wordt een delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om deze opdrachten nader te bepalen en bijkomende opdrachten te bepalen. Dit laat toe dat de opdrachten meer in detail kunnen worden geregeld bij besluit van de Vlaamse Regering en dat eventueel bijkomende opdrachten kunnen worden opgenomen in een besluit. Deze bijkomende opdrachten zullen uiteraard steeds moeten aansluiten bij de decretaal bepaalde opdrachten en kaderen binnen de algemene doelstelling van de IFG-centra.

Daarnaast kan de Vlaamse Regering ook de werking van de centra nader bepalen. Indien er nood is om deze elementen regelgevend vast te leggen, kan dit bij besluit van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering, en meer concreet het Agentschap Justitie en Handhaving, zal steeds de actoren die in de praktijk mede-inrichter zijn van een IFG-centrum, betrekken bij de uitwerking de interne werking. Een IFG-centrum staat of valt immers met een constructieve samenwerking. Overleg met de lokale besturen die optreden als mede-inrichter zal dan ook noodzakelijk zijn om tot een gedragen voorstel te komen. Op basis van deze delegatie zal het bijvoorbeeld mogelijk zijn voor de Vlaamse Regering om lokale stuurgroepen voor ieder IFG-centrum afzonderlijk te installeren.

Artikel 5

De primaire doelgroep van de Vlaamse IFG-centra zijn cliëntsystemen met een problematiek van intrafamiliaal geweld waarbij voldaan is aan volgende criteria:

- er is sprake van een verhoogd risico op herhaald intrafamiliaal geweld waarbij de fysieke en/of psychische integriteit van één of meerdere leden van het cliëntstelsel in het gedrang dreigt te komen;
- intersectorale infodeling en casusoverleg tussen kernpartners is noodzakelijk om de cyclus van intrafamiliaal geweld te doorbreken;
- er is nood aan een afgestemd traject tussen de kernpartners om de cyclus van intrafamiliaal geweld te doorbreken.

Deze criteria vormen de drempel om een cliëntsysteem toe te laten tot een IFG-centrum om een traject met hen te starten. Indien er bijvoorbeeld geen nood is aan een afgestemd traject tussen de kernpartners en een cliëntsysteem even goed geholpen kan worden binnen de werking van één kernpartner, bv. het CAW, en er dus ook geen nood is aan intersectorale infodeling, zal een cliëntsysteem geen aanbod ontvangen vanuit het IFG-centrum, tenzij er regionaal vanuit de lokale besturen in samenspraak met de hulpverleningspartners en andere kernpartners wordt gekozen om een regulier aanbod toegankelijk te maken vanuit het IFG-centrum. De capaciteit binnen het centrum kan dan beter aangewend worden voor een ander cliëntsysteem. Er dient dus een bepaalde zwaarte te zijn op vlak van de IFG-problematiek. Om dit te beoordelen zal de coördinator steeds een risico-inschatting van de situatie maken.

Op basis van die beoordeling kan dan worden bekeken of het meest aangewezen is om de casus rechtstreeks bij de hulpverlening aan te melden, dan wel aan te haken aan reeds lopende hulpverlening of begeleiding, dan wel de casus op te nemen binnen het IFG-centrum en een traject te starten.

Naast deze trajecten, zal er ook ruimte worden gemaakt voor een laagdrempelig lokaal aanbod, dat varieert van regio tot regio, waarbij de centra via lokale initiatieven bijvoorbeeld een hand willen reiken naar moeilijk(er) te bereiken doelgroepen. Ze zullen vraaggericht te werk gaan, om zo naadloos te kunnen schakelen naar het regulier aanbod van kernpartners. Hierbij zal steeds rekening worden gehouden met de taken en de werking van de bestaande hulpverleningsorganisaties.

De vorm van intrafamiliaal geweld is geen criterium om een cliëntsysteem toe te laten tot een IFG-centrum. De centra zullen zich in de trajecten richten op alle vormen van intrafamiliaal geweld ((ex-)partnergeweld, ongeacht burgerlijke staat, kindermishandeling, kinderen die getuige zijn van geweld, verontrustende opvoedingssituaties, eegerelateerd geweld, oudermishandeling, ouderenmis(be)handeling, siblinggeweld, vechtscheiding), én tot de verschillende typen van geweld (fysiek, psychisch, economisch, seksueel). Ze willen voor het hele cliëntsysteem van betekenis zijn en zetten de belangen van kinderen daarbij centraal.

Verder bepaalt dit artikel dat indien minderjarigen betrokken zijn, de gemandateerde voorzieningen steeds geraadpleegd en betrokken zullen worden bij de beslissing of er een traject zal worden gestart met het betreffende cliëntsysteem.

Tot slot voorziet het ontwerp van decreet in een delegatie aan de Vlaamse Regering om deze criteria, indien nodig, verder te verfijnen in een besluit van de Vlaamse Regering.

Artikel 6

Artikel 6 bevat een decretale rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om subsidies te kunnen toekennen in het kader van de doelstelling van de IFG-centra. In dat geval zal de Vlaamse Regering de subsidievoorwaarden bepalen.

Daarnaast bevat artikel 6 een grond voor de Vlaamse Regering om een lokaal bestuur, een CAW of een VK aan te duiden om bepaalde taken uit te voeren binnen een IFG-centrum en daarvoor personeelsmiddelen te voorzien. De Vlaamse Regering zou bijvoorbeeld een vertrouwenscentrum kindermishandeling kunnen aanduiden om een kinderpsycholoog ter beschikking te stellen binnen een IFG-centrum.

Artikel 7

Dit artikel bevat de mogelijkheid voor de IFG-centra om aan beleidsondersteuning t.a.v. de Vlaamse Regering te doen. Om een beleid inzake intrafamiliaal geweld te kunnen voeren, is informatie vanuit de IFG-centra onontbeerlijk. Daarom wordt in artikel 7 ook de verplichting ingeschreven voor de IFG-centra om een bepaalde rapportering te doen aan het Agentschap Justitie en Handhaving. Het agentschap bezorgt deze gegevens verder aan de Vlaamse Regering, zodat de bevoegde ministers, in het bijzonder de minister, bevoegd voor welzijn, ook over deze gegevens kunnen beschikken. Daarnaast wordt eveneens vanuit de betrokken administraties gegevens omtrent intrafamiliaal geweld, die voortkomen uit de toepassing van hun beleid rond intrafamiliaal geweld, aan het Agentschap Justitie en Handhaving bezorgd. Op die manier kan er binnen de Vlaamse administratie aan kennisdeling en expertiseopbouw worden gedaan. Deze rapportering en beleidsondersteuning kan verder verfijnd worden door de Vlaamse Regering.

De IFG-centra zullen beleidsmatig en strategisch worden opgevolgd door een intersectorale stuurgroep, waarin de bevoegde administraties, kabinetten en sectoren zullen vertegenwoordigd zijn. De beleidsondersteuning en rapportering van de IFG-centra zal ook bij deze stuurgroep terechtkomen. De Vlaamse Regering kan de samenstelling van de stuurgroep en de werking ervan verder regelen.

Vanuit de administraties en sectoren kan deze informatie ook bezorgd worden aan relevante partners, zoals bijvoorbeeld het Platform Kindermishandeling.

Het gaat telkens over geanonimiseerde gegevens bij deze informatiedeling.

Artikel 8

Dit artikel geeft de mogelijkheid aan om binnen een IFG-centrum een casusoverleg te organiseren conform artikel 458ter Sw. Dit artikel luidt als volgt:

Art. 458ter. § 1. Er is geen misdrijf wanneer iemand die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen, deze meedeelt in het kader van een overleg dat wordt georganiseerd, hetzij bij of krachtens een wet, decreet of ordonnantie, hetzij bij een met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings.

Dit overleg kan uitsluitend worden georganiseerd, hetzij met het oog op de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de persoon of van derden, hetzij ter voorkoming van de misdrijven bedoeld in Titel I ter van Boek II of van de misdrijven gepleegd in het raam van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324bis.

De in het eerste lid bedoelde wet, decreet of ordonnantie, of de met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings bepalen ten minste wie aan het overleg kan deelnemen, met welke finaliteit en volgens welke modaliteiten het overleg zal plaatsvinden.

§ 2. De deelnemers zijn tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Eenieder die dit geheim schendt, wordt gestraft met de straffen bepaald in artikel 458.

De geheimen die tijdens dit overleg worden meegedeeld, kunnen slechts aanleiding geven tot de strafrechtelijke vervolging van de misdrijven waarvoor het overleg werd georganiseerd.

Artikel 458ter, §1 Sw. geeft een mogelijkheid waarbinnen het beroepsgeheim kan worden doorbroken, zonder dat er sprake is van een schending van het beroepsgeheim. Artikel 458ter, §2, stelt een bijzondere geheimhoudingsplicht in voor de tijdens het overleg vernomen geheimen. Dit biedt aan houders van het beroepsgeheim de garantie dat de geheimen die ze delen in het kader van een casusoverleg niet door niet-geheimplichtigen bekend gemaakt worden aan derden.

Artikel 9

Dit artikel regelt de mogelijke samenstelling van het casusoverleg. Het artikel geeft aan welke mogelijke organisaties kunnen deelnemen aan het casusoverleg. Er worden een aantal specifieke organisaties bij naam genoemd, maar daarnaast worden ook een aantal algemene omschrijvingen van organisaties vermeld, met name de diensten en voorzieningen uit de geestelijke gezondheidszorg en de medische sector. Deze organisaties kunnen niet concreet worden aangeduid, omwille van het feit dat deze kunnen verschillen per regio. Daarnaast kunnen andere organisaties deelnemen die omwille van een bepaalde expertise of omwille van hun kennis van het cliëntsysteem, geacht worden een noodzakelijke bijdrage te kunnen leveren in het kader van het casusoverleg. Het kan hierbij dus gaan om 'objectieve' expertise, bv. op het vlak van intrafamiliaal geweld, of om

'persoonlijke' expertise op basis van de betrokkenheid bij het cliëntensysteem dat besproken wordt op het casusoverleg. Dergelijke open bepaling is noodzakelijk omdat niet alle mogelijk relevante diensten op exhaustieve wijze kunnen worden opgesomd. Het is mogelijk dat bepaalde diensten op het eerste gezicht niet voor de hand liggend zijn, maar dat hen betrekken toch noodzakelijk kan zijn bij concrete casussen.

Het Agentschap Justitie en Handhaving wordt aangeduid vanuit haar opdracht, vermeld in artikel 4, 5°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 september 2021 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap "Agentschap Justitie en Handhaving". Deze opdracht betreft de coördinatie van de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en de Family Justice Centers. Het agentschap wordt op die manier aangeduid, omdat in punt 7° en 8° de justitiehuizen en het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET) worden aangeduid als mogelijke deelnemers. Deze maken op organisatorisch vlak ook deel uit van het Agentschap Justitie en Handhaving, maar worden voor de duidelijkheid vanuit hun eigen regelgevend kader aangeduid als mogelijke deelnemers. Het voordeel hiervan is dat de aanduiding correct blijft, ook indien de Vlaamse administratie een reorganisatie zou ondergaan.

Artikel 10

De organisaties die als mogelijke deelnemer worden aangeduid, kunnen cliëntensystemen aanmelden bij de coördinator of een vertegenwoordiger van de coördinator. Deze aanmelding veronderstelt reeds een eerste risico-inschatting door de aanmelder. Dit kan gebeuren door gebruik te maken van een vast sjabloon van aanmeldingsformulier, waaruit kan blijken of het cliëntensysteem in aanmerking komt voor een traject binnen een IFG-centrum. Vervolgens gaat de coördinator of zijn vertegenwoordiger op basis van de aanmelding na of effectief voldaan is aan de criteria, vermeld in artikel 5.

Vervolgens volgt de voorbereiding van het casusoverleg. De kernpartners kunnen schriftelijk aangeven of het cliëntensysteem gekend is binnen hun eigen organisatie, of er een traject lopende is en hoe dat verloopt. Op basis daarvan kunnen de kernpartners ook een eigen inschatting geven omtrent de haalbaarheid en de meerwaarde van een traject binnen een IFG-centrum. Het is van belang om te benadrukken dat hier enkel informatie wordt opgenomen die noodzakelijk is om te kunnen inschatten of een traject binnen een IFG-centrum de aangewezen piste is.

Deze informatie-uitwisseling zal plaatsvinden via de gezamenlijke dossieromgeving, vermeld in artikel 14. Deze zal dus moeten voldoen aan de nodige beveiligingsmaatregelen om deze voorbereidende handelingen te kunnen laten plaatsvinden.

Informatie die in het kader van de aanmelding en de voorbereiding wordt uitgewisseld, valt onder de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek. Op deze wijze wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 van het Strafwetboek uitgebreid, aangezien er op het ogenblik van een aanmelding en de voorbereiding nog geen effectief casusoverleg heeft plaatsgevonden. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- Noodzakelijkheid: De invoering van deze geheimhoudingsplicht in het kader van de aanmelding is noodzakelijk om het casusoverleg praktisch mogelijk te maken. Deze geheimhoudingsplicht wordt in die zin als een accessorium van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw. beschouwd. Zonder deze geheimhoudingsplicht kunnen aanmeldingen en de voorbereiding niet op een vertrouwelijke wijze gebeuren, waardoor organisaties niet tot aanmelding zouden kunnen of willen overgaan.
- Zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: Deze regeling geldt enkel voor het casusoverleg binnen een IFG-centrum. Voor andere vormen van casusoverleg kan in een andere regeling voorzien worden.
- Marginale weerslag: Aangezien de geheimhoudingsplicht als een accessorium kan worden beschouwd van de geheimhoudingsplicht uit artikel 458ter, §2 Sw., als een noodzaak om het eigenlijke casusoverleg praktisch mogelijk te maken, kan de weerslag als marginaal worden beschouwd. De bepaling heeft geen gevolgen voor andere vormen van casusoverleg.

Na deze voorbereiding van het casusoverleg zal het eerste effectieve casusoverleg plaatsvinden. In de praktijk wordt het eerste casusoverleg aangewend om op intersectoraal niveau te bekijken of en welk traject gestart kan worden met het cliëntensysteem. Het is dus mogelijk dat dit eerste casusoverleg een meer beperkte samenstelling kent, aangezien enkel de noodzakelijke partners worden uitgenodigd voor een casusoverleg. Dit eerste casusoverleg valt volledig onder het concept van casusoverleg o.b.v. artikel 458ter Sw. De volgende artikelen zijn daarop dus integraal van toepassing.

Artikel 11

Een organisatie kan zich op een casusoverleg binnen een IFG-centrum laten vertegenwoordigen door een vaste afgevaardigde. Deze vaste afgevaardigde kan bijvoorbeeld de leidinggevende van het betrokken lid van de organisatie, een directielid, een collega van het betrokken lid, ... zijn.

Dit artikel wil enerzijds een rechtsgrond bieden voor de gegevensoverdracht tussen de persoon die betrokken is op het cliëntensysteem, m.a.w. de daadwerkelijke geheimplichtige, en de vaste vertegenwoordiger die deelneemt aan het casusoverleg. Iedereen die buiten de relatie geheimplichtige en de cliënt staat

(zoals dus bv. een leidinggevende, directielid, collega), is te beschouwen als een 'derde' aan wie – behoudens een aantal uitzonderingen - geen geheimen mogen worden bekendgemaakt. Door de invoeging van dit artikel, wordt toegelaten dat de geheimplichtige gegevens die gedekt zijn door het beroepsgeheim kan delen met de vaste vertegenwoordiger van zijn organisatie die deelneemt aan het casusoverleg.

Op die wijze kan bijvoorbeeld een hulpverlener binnen een CAW geheimen delen met zijn teamverantwoordelijke, die aan het casusoverleg zou deelnemen.

Verder wordt bepaald dat deze vaste afgevaardigde onderworpen zal zijn aan dezelfde reglementering en contractuele voorwaarden als de verstrekker van de informatie, zijnde de toepasselijke bepalingen inzake gegevensbescherming, het ambtsgeheim, de discretieplicht en het beroepsgeheim. Hiermee wordt vooreerst aangegeven dat de in dit decreet vermelde regeling omtrent verwerking van persoonsgegevens ook van toepassing is op de vaste vertegenwoordiger die deelneemt aan een casusoverleg. Daarnaast geldt dat indien de medewerker die rechtstreeks betrokken is bij het cliëntsysteem bijvoorbeeld onderworpen is aan een discretieplicht, deze ook van toepassing zal zijn op de vaste afgevaardigde. Dit heeft tot gevolg dat indien een discretieplichtige bijvoorbeeld informatie deelt met zijn leidinggevende, deze leidinggevende ook gehouden zal zijn tot dezelfde discretieplicht en dus niet 'vrijer' informatie zal kunnen delen dan de medewerker die rechtstreeks betrokken is bij de besproken persoon.

Anderzijds biedt dit artikel een rechtsgrond voor de terugkoppeling van de vaste afgevaardigde naar de geheimplichtige die betrokken is op het besproken cliëntsysteem. Zo zal bijvoorbeeld de teamverantwoordelijke, die onderworpen is aan een geheimhoudingsplicht wat betreft de gedeelde geheimen op het casusoverleg, toch kunnen terugkoppelen naar de betrokken hulpverlener binnen bijvoorbeeld het CAW.

De rechtsgrond om terugkoppeling mogelijk te maken, is ook noodzakelijk indien de medewerker, die rechtstreeks bij het besproken cliëntsysteem betrokken is, niet onderworpen is aan beroepsgeheim. De deelnemers aan het casusoverleg zijn immers tot geheimhouding verplicht wat betreft de tijdens het overleg meegedeelde geheimen. Door deze rechtsgrond heeft de vaste vertegenwoordiger toch de mogelijkheid om terug te koppelen naar de betreffende medewerker.

Zo zal bijvoorbeeld een leerkracht binnen een school doorgaans geen beroepsgeheim hebben, en kan die dus informatie doorgeven aan zijn leidinggevende, die deelneemt aan het casusoverleg. De leidinggevende is echter wel onderworpen aan een geheimhoudingsplicht wat betreft de gedeelde geheimen op het casusoverleg. Op basis van dit artikel, heeft de leidinggevende toch de mogelijkheid om terug te koppelen naar de leerkracht.

Als gevolg van deze mogelijkheid tot terugkoppeling naar een persoon die mogelijk niet onderworpen is aan een beroepsgeheim, is het noodzakelijk om de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2, van het Strafwetboek, uit te breiden naar deze persoon waarmee de geheimen van het casusoverleg gedeeld worden. Dit leidt ertoe dat bijvoorbeeld de leerkracht in kwestie toch gehouden is tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de geheimen die zijn leidinggevende hem meedeelt na het casusoverleg.

Op deze wijze wordt de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 van het Strafwetboek uitgebreid tot andere personen dan de effectieve deelnemers aan het casusoverleg. Hiervoor wordt een beroep gedaan op de impliciete bevoegdheden (artikel 10 BWHI), wat enkel mogelijk is indien voldaan is aan de voorwaarden daartoe:

- Noodzakelijkheid: Het opleggen van deze geheimhoudingsplicht is noodzakelijk om het geheim van het casusoverleg te waarborgen. Indien deze geheimhoudingsplicht niet wordt opgelegd, zou het betreffende lid de geheimen van het casusoverleg verder kunnen verspreiden.
- Zich lenen tot een gedifferentieerde regeling: een gedifferentieerde regeling is zeker mogelijk. De federale overheid zou voor haar federale actoren bij wet een andere regeling kunnen treffen.
- Marginale weerslag: dat het betreffende lid ook gehouden is tot de geheimhouding, heeft een marginale weerslag op de bevoegdheid van de federale overheid. Deze bepaling heeft immers geen weerslag op andere vormen van casusoverleg.

Artikel 12

Dit artikel bakent de rol en het spreekrecht van de deelnemers af. Het is immers niet de bedoeling dat zomaar om het even welke informatie gedeeld wordt. Het beroepsgeheim kan maar doorbroken worden in functie van de finaliteit van het casusoverleg, met name de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van de betrokken personen. Er kunnen bijgevolg geen geheimen worden gedeeld voor andere doeleinden. Bovendien moet de gedeelde informatie relevant en proportioneel zijn in functie van deze finaliteit.

Deelnemers aan het overleg bepalen zelf of en welke informatie ze, binnen de grenzen van het ontwerp van het decreet, delen. Er bestaat dus geen spreekplicht. De deelnemer maakt zelf de afweging of en welke informatie hij inbrengt. Om een casusoverleg zo efficiënt mogelijk te laten werken en het cliëntsysteem zo goed mogelijk te kunnen begeleiden, is het wel aangewezen dat zoveel mogelijk informatie – voor zover toegelaten in het kader van dit ontwerp van decreet – gedeeld wordt zodat alle facetten volledig en genuanceerd in kaart kunnen worden gebracht en besproken.

Het ontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid om een verslag op te maken. Indien nodig kan de Vlaamse Regering nadere regels bepalen omtrent dat verslag.

Artikel 13

Dit artikel bevestigt de toepasselijkheid van de geheimhoudingsplicht, vermeld in artikel 458ter, §2 Sw. De tweede paragraaf bevat een uitzondering op de geheimhoudingsplicht en de voorwaarden daartoe. Uit het eerste lid blijkt dat het duidelijk moet zijn wie welke informatie met welke leden van het cliëntstelsel kan delen. Hierover moet consensus zijn rond de tafel. Zonder consensus kan er geen externe infodeling zijn. Het feit dat er informatie gedeeld kan worden met het cliëntstelsel zorgt ervoor dat een constructief traject kan worden gelopen met het cliëntstelsel en dat een terugkoppeling van bepaalde besproken elementen mogelijk is. Zo wordt het bevattelijker voor cliëntsystemen wie er effectief allemaal betrokken is bij hun gezin en kunnen ze een overzicht krijgen op welke acties er lopende zijn. Dit overzicht ontbreekt nu soms. Daarnaast kunnen zij hierdoor ook op de hoogte zijn dat kernpartners in nauwe communicatie met elkaar staan, wat het vertrouwen in de werking van het IFG-centrum doet toenemen. Rekening houdend met een veiligheidsafweging, worden daarom zoveel als mogelijk cliënten geïnformeerd over een aanmelding bij een IFG-centrum en actief betrokken bij de trajecten die gelopen worden.

Het tweede lid bepaalt eenduidig dat een rapportageplicht van een deelnemer geen reden is om de geheimhoudingsplicht te doorbreken, tenzij hierover consensus bestaat van alle deelnemers. Een justitieassistent kan dus informatie, ontvangen op het casusoverleg, niet opnemen in zijn/haar verslaggeving naar een opdrachtgever, indien hier geen consensus over bestaat. Dit biedt deelnemers de garantie dat zij vrijuit kunnen spreken, zonder de vrees dat de gedeelde informatie elders terechtkomt. Die garantie zorgt ervoor dat het casusoverleg binnen een IFG-centrum een platform is waar deelnemers zich veilig kunnen voelen om informatie te delen en dit tot een constructieve samenwerking kan leiden, wat dan weer een positieve impact heeft op het cliëntstelsel en het traject dat zij doorlopen.

Artikel 14

In het kader van de werking van een IFG-centrum zullen er persoonsgegevens worden verwerkt. Dit artikel biedt onder meer een rechtsgrond voor de deelnemers aan casusoverleg en de coördinatoren van de IFG-centra om persoonsgegevens te mogen verwerken.

Paragraaf 1 bepaalt vooreerst de finaliteit van de verwerking van de persoonsgegevens, met name de realisatie van de doelstelling van het IFG-centrum. Enkel voor zover het noodzakelijk is om deze te realiseren, kunnen persoonsgegevens worden verwerkt. De doelstelling van het IFG-centrum wordt toegelicht in artikel 3, tweede lid van het ontwerpdecreet. Daarnaast worden in

paragraaf 1 ook de types persoonsgegevens opelijst, die binnen een IFG-centrum kunnen worden verwerkt, en de personen waarvan deze gegevens kunnen worden verwerkt. Deze kunnen in twee categorieën worden onderverdeeld:

- De cliëntsystemen die aangemeld worden bij een IFG-centrum;
- De relaties en contacten van het cliëntstelsel. De sociale context van een cliëntstelsel kan een belangrijk onderdeel uitmaken van de bespreking en opvolging van het cliëntstelsel. In die zin is het noodzakelijk dat ook de relaties en de contacten kunnen worden besproken. Hierbij moet worden benadrukt dat het niet deze relaties en contacten zijn die het hoofdvoorwerp van bespreking uitmaken. Vanuit die optiek is het van belang om nogmaals te benadrukken dat hun persoonsgegevens enkel kunnen worden verwerkt indien en voor zover dit noodzakelijk is voor de doelstelling van het IFG-centrum.

Vervolgens bepaalt paragraaf 1 ook de wijzen waarop de persoonsgegevens kunnen worden verwerkt. Dit omvat de handelingen met betrekking tot de aanmelding, het voeren van een casusoverleg, de trajectwerking, een ander aanbod van het IFG-centrum dat kadert in de reguliere werking van een kernpartner, de coördinatie van de IFG-centra, het werken met een gezamenlijke dossieromgeving en de overdracht van het volledige dossier naar een ander IFG-centrum indien een ander IFG-centrum de verdere opvolging doet, bv. in het kader van een verhuis.

Vervolgens worden nog bijkomende voorwaarden gesteld aan het werken met die gezamenlijke dossieromgeving. Zo zal onder meer rekening moeten worden gehouden met de geheimhoudingsplicht die voortvloeit uit artikel 458ter Sw. Het opzetten van een dossieromgeving zal enkel mogelijk zijn indien die geheimhoudingsplicht kan worden nageleefd. In die dossieromgeving zou ook informatie uit een ander aanbod dan de trajectwerking kunnen worden opgenomen, maar dan moet die informatie duidelijk afgeschermd worden en enkel zichtbaar zijn voor de kernpartner die instaat voor dat aanbod.

Verder kan verwezen worden naar een aantal voorbeeldmaatregelen uit artikel 32 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG):

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

Ook dient het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer en een logging van de toegangen te worden benadrukt, zodat de DPO en de

toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom.

Concreet zal het de bedoeling zijn dat het Agentschap Justitie en Handhaving zal voorzien in een gezamenlijke dossieromgeving. Zij zal hiervoor als verwerkingsverantwoordelijke optreden (zie ook verder).

Paragraaf twee bevat de rechtmatigheidsgronden van de verwerking van persoonsgegevens, met name:

- Artikel 6, eerste lid, e) van de AVG: de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;
- Artikel 9, eerste lid, g) van de AVG: de verwerking is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang;
- Artikel 10 van de AVG: persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen mogen op grond van artikel 6, lid 1, alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden.

De doelstellingen van het IFG-centrum, de aanpak van intrafamiliaal geweld en meer algemeen de bescherming van de fysieke en psychische integriteit van personen, geven duidelijk aan dat het hier om een taak van algemeen belang, en zelfs zwaarwegend algemeen belang, gaat. Het inschakelen van casusoverleg en het opstarten van een traject binnen een IFG-centrum gebeurt slechts in ernstige en complexe dossiers, steeds op basis van een voorafgaande risico-inschatting en op basis van de in artikel 5 vermelde criteria, waarin de minder ingrijpende opties geen of onvoldoende uitweg bieden, en het daarom noodzakelijk is om met de partners intensiever informatie te delen.

Paragraaf 3 bepaalt dat het Agentschap Justitie en handhaving verwerkingsverantwoordelijke is voor de dossieromgeving waarin zij zal voorzien voor de werking van de IFG-centra. Wel is elke deelnemende organisatie en de kernpartners die instaan voor de trajectwerking verantwoordelijk voor de inhoud die ze zelf ter beschikking stellen. Dit is te verantwoorden vanuit het feit dat elke organisatie vanuit haar eigen doelstellingen en werking handelt, die aansluiten bij de doelstellingen en de werking van de IFG-centra.

Paragraaf 4 legt de regels omtrent de bewaring van de persoonsgegevens vast. Sowieso geldt het principe van de minimale gegevensverwerking, waardoor persoonsgegevens niet langer dan noodzakelijk mogen worden bewaard. De maximale bewaartermijn wordt vastgelegd op dertig jaar vanaf het afsluiten van het dossier. Deze lange bewaartermijn is te rechtvaardigen door de typische

gewelddynamieken die vaak jarenlang blijven spelen binnen cliëntsystemen, alsook door de hoge graad van intergenerationele overdracht bij intrafamiliaal geweld. In de praktijk gebeurt de afsluiting van een dossier op een afrondingstafel binnen het IFG-centrum. Het ontwerpdecreet voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om nadere regels te bepalen rond deze afsluiting. Dit sluit aan bij de delegatie aan de Vlaamse Regering om de werking van een IFG-centrum te regelen.

Paragraaf 5 voorziet in de mogelijkheid om de dossiers te anonimiseren. Het is immers interessant om in het kader van beleidsondersteuning te beschikken over bijvoorbeeld geaggregeerde en anonieme gegevens. Op die manier kunnen er bepaalde trends worden vastgesteld en opgevolgd, zonder dat hierbij kan worden achterhaald om welke individuele personen het gaat. Aangezien de identiteit van de betrokkenen niet kan worden afgeleid, gaat het niet langer om persoonsgegevens, en zijn de bepalingen daaromtrent, zoals bv. de bewaartermijn, niet van toepassing.

Artikel 15

De personeelsleden van de kernpartners kunnen als casusregisseur instaan voor het doorlopen van trajecten met cliëntsystemen. Ter verduidelijking en ter bescherming van de vertrouwelijkheidsrelatie met het cliëntstelsel bepaalt dit artikel dat de personen betrokken bij de operationele werking van een IFG-centrum gehouden zijn tot het beroepsgeheim. De mogelijkheid om informatie te delen op het casusoverleg blijft uiteraard wel behouden.

Artikel 16

Artikel 16 verplicht de betrokken organisaties om passende maatregelen met het oog op transparantie ten aanzien van de cliëntsystemen en hun contacten en relaties te nemen, zoals ook artikel 12 AVG vermeldt. Concreet zou dit er kunnen in bestaan dat de organisaties in hun privacyverklaring opnemen dat zij kunnen deelnemen aan de werking van een IFG-centrum en dat zij bijgevolg gehouden zijn tot een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de informatie die uitgewisseld wordt op een casusoverleg binnen dat IFG-centrum. Verder zullen zij in hun privacyverklaring ook moeten aangeven op welke wijze de AVG-rechten zullen worden nageleefd.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR